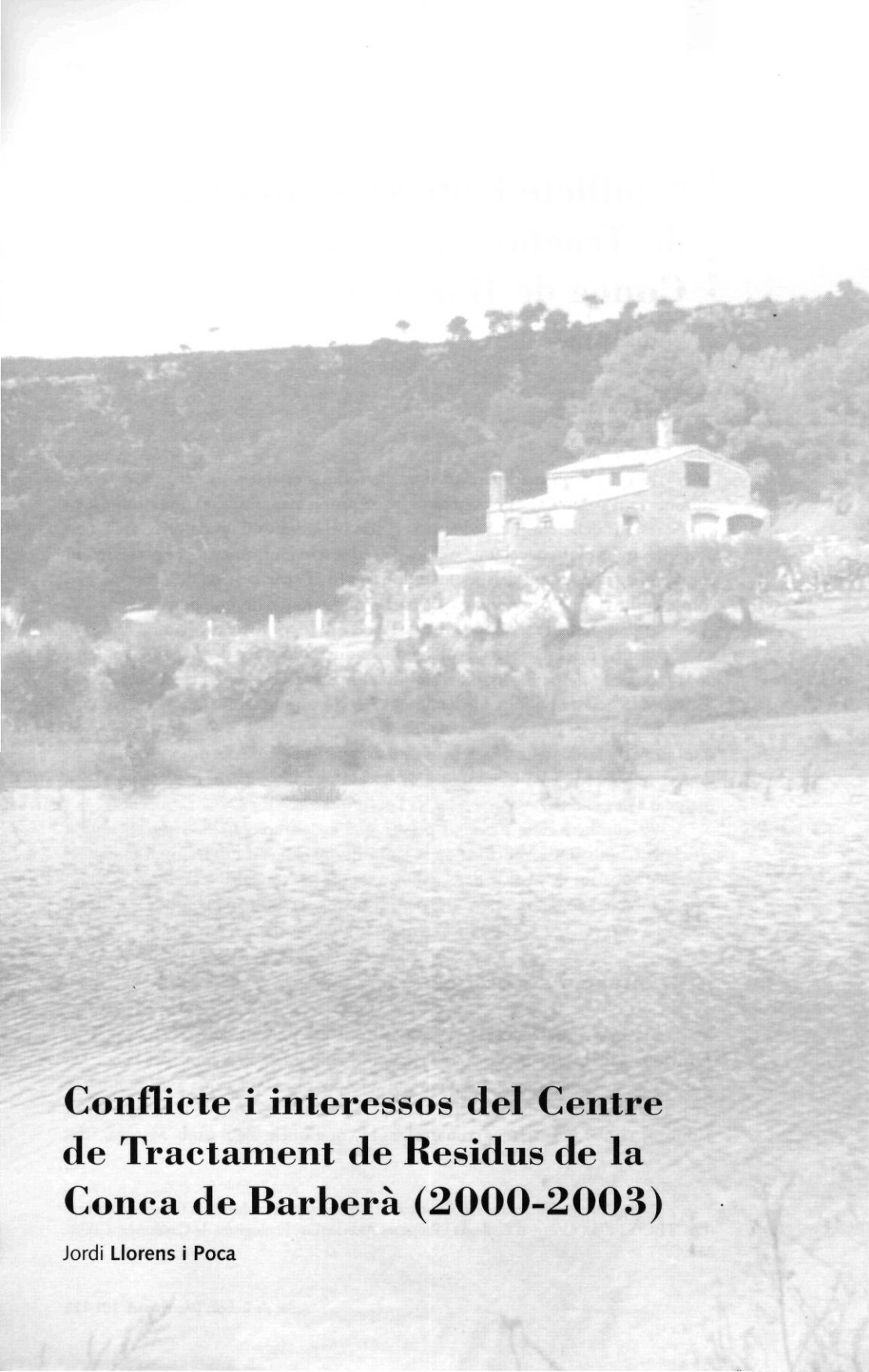

Conflicte i interessos del Centre de Tractament de Residus de la Conca de Barberà (2000-2003)

Jordi Llorens i Poca

• • • • • • • • **Conflicte i interessos del Centre de Tractament de Residus de la Conca de Barberà (2000-2003)**

• Jordi Llorens i Poca*

1. Resum

El que la normativa reguladora de residus estableix és l'expressió legal i administrativa amb què es pretén resoldre els problemes creats per una administració de residus deficient. Una adequada gestió dels residus d'un país necessita avui molt més que voluntat, cal una millora de l'educació i informació per permetre un coneixement més ampli dels agents implicats en el cicle de vida dels residus, així com establir veritables models participatius que garanteixin una bona gestió.

Aquest treball sorgeix a partir de l'escenari de conflicte mediambiental provocat per unes instal·lacions d'acollida de residus a l'Espluga de Francolí, comarca de la Conca de Barberà. Aquest cas és un altre exemple més del problema que es deriva de la nefasta política mediambiental, amb implicacions sobre el medi ambient. Els aspectes que caracteritzen el conflicte (PACTRCB 2003) són, a partir d'un projecte amb greus deficiències, un emplaçament impactant, sense transparència, una ràpida i fraudulenta tramitació als efectes dels comicis electorals, al marge d'al·legacions, cosa que relega a l'oblit tots aquells ens socials afectats.

El conflicte resta inacabat pel fet que en el moment de redactar aquest article la Comissió de Peticions de la Unió Europea ha admès tramitar el cas i el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya també ha començat les diligències. Feia falta la intervenció d'altres persones perquè existís el conflicte i perquè les parts en discòrdia es reconeguessin públicament en un mateix pla.

2. Situació geogràfica

La Conca de Barberà se situa al límit meridional de les comarques de Tarragona a tocar amb les de Lleida pel nord i amb les de Barcelona per l'oest. Les comunicacions són bones: amb l'autopista es pot anar, igual que amb la línia de tren, a Lleida, Tarragona i Barcelona; després tenim l'N-240, que va de Tarragona a Bilbao; també la carretera comarcal C-14, que uneix Reus amb Tàrraga, i les

* Plataforma d'Alternativa al Centre de Tractament de Residus de la Conca de Barberà (PACTRCB 2003), Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius- Ecologistes de Catalunya, CEPA-AEEC.

noves infraestructures, com el traçat del tren d'alta velocitat i la propera autovia Tarragona-Montblanc.

Ens trobem en un entorn rural que es caracteritza per una baixa presència d'indústria, una convivència molt directa amb el sector primari (agricultura), i amb una demografia de 20.000 habitants. A la Conca l'agricultura i els serveis representen sectors econòmics de molta importància, sobre els quals pot afectar negativament una mala gestió del territori o del medi ambient.

El nom Conca de Barberà deriva de la seva situació en una "conca", que es troba envoltada de muntanyes. Aquest factor topogràfic del relleu li confereix un microclima propi, que es caracteritza per lleus corrents d'aire i, fins i tot, situacions d'inversió tèrmica.

Cal destacar del Pla d'Espais d'Interès Natural de les Muntanyes de Prades, que, quan es declari Parc Natural, passarà a ser l'espai natural protegit més gran de Catalunya; i el Paratge Natural d'Interès Nacional (PNIN) de Poblet, de categoria per sota de Parc Nacional. A Catalunya només hi ha dos PNIN més (el Pedraforca i el massís de l'Albera).

Sense cap mena de dubte el monestir cistercenc de Poblet, com a conjunt del Patrimoni de la Humanitat, ocupa un indret destacat pel seu interès històric, cultural i turístic, en un entorn natural privilegiat, a les falques de les Muntanyes de Prades.

3. Antecedents

La situació del medi ambient a Catalunya, en tot allò que fa referència a les declaracions d'impacte ambiental (DIA) publicades al *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, que és el termòmetre de les afectacions a l'àmbit del territori català, la trobem en l'estudi publicat per Depana l'any 2002, que fa referència al període 1999-2002.

Les DIA són un acte administratiu que culmina el procés d'avaluació d'impacte ambiental d'una obra. Només les declaracions crítiques (Depana 2002) comporten la impossibilitat de dur a terme una obra, encara que la majoria de les declaracions corresponen a la categoria de moderades.

L'estudi indica que hi ha desordre a les DIA i una manca de criteris, malgrat la legislació existent: no s'han trobat dades sobre el seguiment, control o vigilància de l'aplicació de les mesures correctores que, segons la llei, correspon al Departament de Medi Ambient; no s'ha localitzat documentació d'expedients per falta d'emplenar-los, per errors o infraccions abans i durant les obres, malgrat que existeix constància d'uns quants exemples (centrals eòliques a la mola de Colldejou i la serra de l'Argentera, l'aeroport de Barcelona, el port esportiu de Portbou, el golf de Torrebonica, etc.); la Generalitat és sovint jutge i part interessada en la majoria d'obres, com ho demostra el 0% de qualificacions desfavorables en el total del període de l'estudi, en què totes les DIA desfavorables corresponen a obres de tipus

menor privades; moltes de les correccions/compensacions que ofereixen aquestes DIA són maquillatge de pintura verda, com les del desviament del Llobregat, muntanyó d'Àreu, etc.

De les conclusions de l'estudi (Depana 2002) en destaquen la requalificació d'espais amb afectació per a la construcció d'una obra, és una realitat massa habitual, però en canvi no succeeix a la inversa; les mesures correctores són de tipus general i, en molts casos, es defineixen normes que, en realitat, són actuacions de bona pràctica constructiva.

El paper de l'Administració respecte del medi ambient el trobem en la memòria de la Fiscalia de Medi Ambient a Catalunya (*El País*, 2002). Cal dir que la Generalitat s'ha convertit en el "principal obstacle" de la Fiscalia de Medi Ambient en el moment de perseguir els delictes mediambientals, fins al punt que en la memòria de 2001 de l'esmentat organisme s'afirma que l'actitud de l'Administració catalana "ratlla" el delicte. José Joaquín Pérez de Gregorio, fiscal de Medi Ambient de Catalunya, diu que aquesta actitud de la Generalitat és "altament alarmant" i arriba a "extrems inadmissibles que ratllen en la denegació d'auxili a la justícia", la qual constitueix un delicte.

La memòria de la fiscalia assegura que la conseqüència d'aquesta actitud és la "progressiva disminució de denúncies al llarg dels últims anys que ha arribat al 2001 a l'extrem que no s'ha formulat cap denúncia per part del Departament de Medi Ambient". El fiscal apunta que aquesta actitud de la Generalitat contrasta amb les "nombrosíssimes activitats amb repercussió mediambiental presumptament delictives, de les quals el departament té coneixement i, no obstant això, per raons que s'escapen de la comprensió d'aquesta institució, s'amaguen reiteradament de l'actuació del ministeri públic". El fiscal Pérez de Gregorio esmenta una llista d'activitats presumptament delictives entre les quals destaquen les "indústries contaminants que funcionen amb absoluta il·legalitat administrativa en nombroses poblacions catalanes", els "abocadors il·legals de residus tòxics i perillosos o que constitueixen un greu risc d'incendi forestal" i les "granges il·legals de porcs que aboquen els purins de forma absolutament il·legal en cursos públics".

La gestió de residus a Catalunya la trobem en el document de balanç del Progremit dels anys 2001 i 2002, presentat per l'anterior conseller de Medi Ambient, Ramon Espadaler. Ben aviat la Federació d'Ecologistes de Catalunya, AEEC, va fer-ne algunes apreciacions i valoracions.

Els residus municipals segueixen augmentant, ja que la quantitat de residus generats a Catalunya ha augmentat per vuitè any consecutiu (AEEC 2003). Aquest augment posa en evidència, un any més, la manca d'una política decidida cap a la prevenció i reducció dels residus, que contrasta fortament amb les tendències de la política europea, que estableix que s'han de marcar objectius i mecanismes per assolir una reducció de residus i una disminució dels efectes ambientals adversos.

Un aspecte que cal esmentar és l'error en què es cau quan es considera com a valoració la suma de recuperació material (reciclatge) i la valoració energètica

(incineració amb recuperació d'energia); es tracta d'un eufemisme gens rigorós, que es continua usant, malgrat el dictamen del Tribunal de Luxemburg de Justícia de la UE (7 d'octubre del 2002), que afirma que "la incineració de residus equival a un tractament finalista i no a una recuperació de residus en forma d'energia".

Pel que fa al paper i el vidre (AEEC 2003), tot i ser els materials amb millors percentatges de recuperació, són molt lluny (pràcticament haurien de duplicar les tones recollides) d'assolir els objectius de recuperació del 60% per cada un d'aquests materials. Pel que fa a envasos, actualment se'n recuperen el 6,3% dels que hi ha en circulació, malgrat que el 96,4% de la població viu en municipis amb contenidors d'envasos.

La recollida de la fracció orgànica de residus municipals (FORM), tot i que va augmentar significativament l'any 2002, comparant-la amb la de l'any 2001, possiblement és el fracàs més gran de la gestió de residus a Catalunya. Encara hi ha 80 municipis més grans de 5.000 habitants que no tenen accés a contenidors de recollida selectiva, malgrat que la Llei de residus del 1993 estableix que des del 1998 s'ha de recuperar la matèria orgànica.

Com a resultat del conjunt de Catalunya tenim que només es recupera el 7,5% de la matèria orgànica, la resta va a abocadors i incineradores, cosa que genera problemes de lixiviació i de dispersió de contaminants al medi. Per poder assolir la directiva europea, que estableix que a partir del 26 d'abril del 2004 s'han d'haver reduït un 25% els residus biodegradables que van als abocadors, cal impulsar models de recollida selectiva integral en l'origen que permetin un nivell de recuperació més alt. Tampoc no es tracta d'un balanç excepcional, ja que se segueix abocant i incinerant més que qualsevol any de la dècada dels noranta.

4. Residus i la Conca de Barberà

Aconseguir que el 100% del flux dels residus municipals produïts facin cap al circuit de recuperació de materials i impulsar una àmplia campanya d'educació ambiental per garantir la participació ciutadana són les dues premisses bàsiques per aconseguir els objectius de Residu Mínim. Aquest model es fonamenta en l'aplicació real de la jerarquia ecològica (reduir, reutilitzar i reciclar) per aconseguir la màxima recuperació dels recursos presents en les deixalles municipals i minimitzar la utilització dels sistemes de tractament finalistes que desaprofiten recursos i són lesius per al medi ambient.

La separació en origen de la fracció orgànica dels residus municipals (FORM) esdevé un dels principals objectius del model Residu Mínim. La brossa orgànica és la principal fracció (en pes) dels residus municipals i és fàcilment reciclable en plantes de compostatge. A més, l'aplicació de compost com a adob permet tancar el cicle de la matèria orgànica i evitar, així, l'empobriment dels sòls, entre altres avantatges. Contràriament la seva presència en abocadors i incineradores augmen-

ta la reactivitat dels residus i els riscos potencials sobre el medi. Per això la Directriu Europea sobre abocadors preveu la disminució progressiva de la FORM abocada.

Les experiències passades de plantes de compostatge que han tractat la brossa sense separació domiciliària van demostrar que per garantir un compost de qualitat i lliure de tòxics —aconseguir que la brossa orgànica que cal tractar estigui lliure d'elements impropis— és imprescindible separar-la als habitatges o en durant les activitats econòmiques que la generen.

La separació domiciliària de les deixalles, que són dipositades en dos contenidors al carrer (orgànic i inorgànic), es complementa amb les altres recollides selectives (vidre, paper, voluminosos, piles, oli, medicaments, roba) i amb l'aportació a les deixalleries (preferentment de residus especials i de materials recuperables).

El model Residu Mínim requereix tres instal·lacions: la deixalleria municipal o Centre de Recuperació de Residus, la planta de compostatge (per a la fracció orgànica dels residus municipals o FORM) i la planta de triatge (per a la fracció inorgànica, envasos i altres materials recuperables). Així prioritza la simplicitat tecnològica i la descentralització de les instal·lacions de tractament i estalvia costos d'inversió, n'afavoreix el control i apropa la responsabilitat als productors.

Per parlar de residus i de la Conca de Barberà necessàriament s'ha de fer referència al Pla de Residus del 1990, que en aquell moment fou notícia de portada de diaris i, per cert, donà la volta al món. Sota el crit “No volem l'abocador!”, milers de persones de l'Alt Camp i la Conca sortiren al carrer a manifestar-se contra el polèmic Pla Director de Residus Industrials de la Generalitat de Catalunya. Aquest Pla sentenciava amb una incineradora de residus el Pla de Santa Maria i amb un abocador Forès. La reacció no es va fer esperar: un buit polític va romandre durant un any de mobilitzacions en què va dimitir la majoria d'alcaldes i regidors

A l'esquerra, enlairament de globus des de les instal·lacions del CTR. (FOTO: IGNASI BALTÀ)

A la dreta, manifestació a la Fira de l'Espluga de Francolí. (FOTO: IGNASI BALTÀ)

dels ajuntaments de la Conca. Moltes setmanes es va tallar l'autopista, la carretera nacional, les vies del ferrocarril i la carretera comarcal. Finalment, la Generalitat es féu enrere i va suspendre el polèmic Pla. Ben aviat l'Administració va prendre nota d'aquest cas de la Conca i creà el Departament de Medi Ambient, que fins aleshores depenia del Departament de Política Territorial i Obres Públiques.

La Conca de Barberà va ser pionera a Catalunya en l'elaboració d'un estudi comarcal per programar el tractament integral i en origen de residus (CEPA 1992, 1993, 1994a), que en l'actualitat, lluny de la teoria del Residu Mínim, ha passat a ser la darrera comarca a dur-lo a terme, tot i que encara cal veure l'èxit d'aquesta.

Després de diversos intents frustrats el Consell Comarcal de la Conca de Barberà encarregà l'any 1994 al CEPA (Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius) un estudi sobre la viabilitat de la recollida selectiva integral i en origen dels residus municipals de la comarca de la Conca de Barberà. En aquest estudi es proposava la construcció d'una planta de compostatge i un centre de recuperació de residus municipals i una instal·lació de triatge comarcal de residus inorgànics (CEPA, 1994b). En l'estudi es preveia la construcció d'un abocador per al rebuig irrecuperable de la recollida selectiva, el qual preveia, una vegada implantat, un rebuig del 25% al 30% del total dels residus municipals generats a la comarca. Així es plantejava un abocador amb capacitat per a 2.500 tones a l'any i una vida útil de 20 anys.

Pel que fa a les dades de producció de la Conca (any 2000) ens podem fixar que 7.056 tones a l'any de residus municipals ordinaris és la xifra que es disposa i utilitzarà per a la magnitud de les properes instal·lacions.

El 25 de gener del 2001 té lloc el conveni administratiu entre l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí i el Consell Comarcal de la Conca de Barberà per instal·lar el centre comarcal de tractament de residus municipals.

L'octubre del 2001 l'empresa INEIA (Infraestructuras e Ingeniería Ambiental, SL), que havia efectuat l'avantprojecte el juny del 2000, presenta el projecte de dipòsit controlat i de la planta de compostatge al municipi de l'Espluga de Francolí, a la partida del terme Pla-Noré, anomenat Centre de Tractament de Residus de la Conca de Barberà.

El setembre del 2001 el projecte s'acompanya d'un Estudi d'Avaluació d'Impacte Ambiental del Compostatge i Dipòsit Controlat de la Conca de Barberà, (Payma, 2001), encarregat per la Junta de Residus. El que sorprèn és l'avaluació de les alternatives, de l'alternativa zero i l'actual.

<i>Vida útil abocador</i>		
<i>Fases</i>	<i>Capacitat en m³</i>	<i>Temps en anys</i>
1a fase	59.609	5,5
2a fase	112.843	10,4
3a fase	145.520	16,2
4a fase	175.818	20

Tractorada reivindicativa a l'Espluga de Francolí.
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

Aquells serveis que pretén donar són per a 7.056 tones a l'any de residus municipals ordinaris; la planta de compostatge té una capacitat per tractar 7.000 tones a l'any. Les fases d'aquest tractament són les següents: *a)* pretractament, per condicionar la FORM (fracció orgànica de residus municipals) i homogeneïtzar la FV (fracció vegetal); *b)* compostatge, amb el sistema de piles voltejades i *c)* posttractament o refinat per eliminar la resta d'impureses del compost. La planta de tractament de llixiviats finalment es projecta per

tractar 1.500 m³ a l'any i el sistema amb el qual funciona és el d'evaporació per convecció forçada.

5. El conflicte

La definició del conflicte no és fàcil i depèn dels actors o de les seves percepcions sobre com hauria de ser la situació ideal o la real, també del temps (el problema canvia amb l'aprenentatge col·lectiu), els relleus en la política... El conflicte del CTR de la Conca rau precisament en el fet que els actors no s'han posat d'acord i per aquest motiu trobarem descripcions variades del conflicte.

Tal com hem anat veient és necessari establir una cronologia per entendre quan comença i com es desenvolupa el conflicte. A partir de l'existència de la Plataforma d'Alternativa al Centre de Tractament de Residus s'han produït canvis relacionats amb el projecte inicial. Hi ha hagut interacció entre els diferents actors, sense arribar a una entesa.

5.1. Els actors favorables al CTR

El Consell Comarcal de la Conca de Barberà proposa, el febrer del 2002, desestimar totalment les tres al·legacions presentades per la Cooperativa Agrícola de Blancafort, el grup ERC i els senyors Pau Bros i Eva Ferrer. Com a resposta a les al·legacions: fa falta especificar que s'admeten residus compostables d'altres comarques limítrofes a la Conca de Barberà; a més, la nova instal·lació crearà més llocs de treball que els que hi ha actualment amb l'activitat agrària; finalment, el biogàs serà cremat amb una torxa que s'inclou dins del projecte, de manera que no produirà cap dels efectes que se citen en les al·legacions.

El 19 de juliol del 2002 es publica al DOGC, número 3681, l'edicta pel qual es declara pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de dipòsit

controlat i de la planta de compostatge de la Conca de Barberà, emplaçats al terme municipal de l'Espluga de Francolí (expedient TA 2001 0065). En aquest edicte consta que per això s'ha considerat tenir en compte les al·legacions presentades per Pau Bros i Eva Ferrer, que viuen a 650 metres de les instal·lacions, i s'atorga la llicència ambiental.

El Síndic de Greuges de Catalunya respon, el juliol del 2002, la petició formulada per la família Bros-Ferrer de la següent manera:

si apliquem els criteris de supervisió de la decisió discrecional, per al cas que ens ocupa, hem de concloure que, malgrat que les resolucions administratives estudiades no han estat favorables als peticionaris, no apreciem signes d'irregularitat que permetin la nostra intervenció.

L'Ajuntament de l'Espluga de Francolí concedeix llicència d'obres al Consell Comarcal i respon les al·legacions presentades, l'agost del 2002, les comenta, les valora i les desacredita. Introdueix, a més, les condicions i recomanacions següents: crear en tot el perímetre de les instal·lacions un cinturó verd, per reduir el possible impacte paisatgístic i per estalviar dispersió d'elements dels residus; desenvolupar, mitjançant un conveni amb el Consell Comarcal, Ajuntament de l'Espluga i la Facultat d'Enologia de la URV, un estudi per precisar la incidència de les emissions de l'activitat en el cultiu de la vinya.

L'Ajuntament de l'Espluga de Francolí, l'octubre del 2002, es declara incompetent per resoldre els recursos presentats contra la concessió de llicència ambiental duta a terme pel conseller de Medi Ambient i declara inadmissibles per extemporanis els recursos dels al·legants contra la concessió de la llicència urbanística.

Al Parlament de Catalunya, el novembre del 2002, es demana al Consell Executiu que respongui per escrit sobre el projecte de construcció del CTR, i el conseller Ramon Espadaler respon: "L'estudi del projecte de la planta de compostatge i de la planta de tractament de lixiviats va valorar diverses alternatives d'ubicació de les instal·lacions."

L'Agència Catalana de l'Aigua respon, el maig del 2003, a la denúncia que va presentar l'Ajuntament de Blancafort, les següents paraules: "l'activitat projectada globalment comporta efectes mínims pels factors ambientals si la gestió té lloc d'acord amb les condicions establertes en l'estudi d'impacte ambiental, en el projecte i les addicions fixades en la resolució corresponent. Per assegurar que això sigui així, es duran a terme els controls oportuns."

5.2. Els actors efecte del CTR

L'entitat GEPEC interposa recurs d'alçada, l'abril del 2002, contra els acords de la Comissió d'Urbanisme de Tarragona, sobre l'expedient de sol·licitud d'obres en sòl no urbanitzable, sobre la construcció d'un centre de tractament de residus, tenint en compte que s'han presentat al·legacions, ja que la proposta de resolució ambiental, com el projecte, tenen greus deficiències.

La Cooperativa Agrícola de l'Espluga de Francolí envia una carta als promotors, l'abril del 2002, que diu:

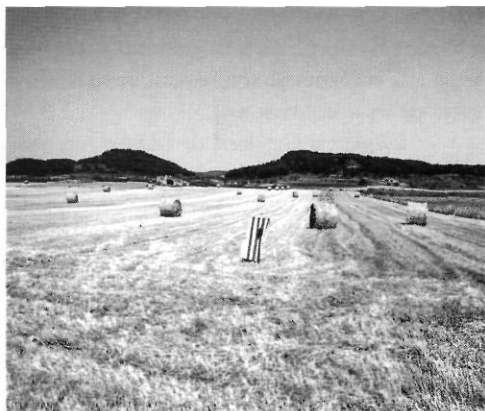
El terme municipal de l'Espluga històricament ha suportat la degradació de terrenys de cultiu a causa de la implantació de línies elèctriques, autopistes, vies del ferrocarril, oleoductes, ferrocarril d'ample europeu, TAV, i la imminent implantació d'una central eòlica de grans dimensions. La Cooperativa de l'Espluga té el deure de la defensa dels interessos legítims dels nostres associats. Per això considerem que la ubicació d'una planta de tractament de residus segons el projecte sotmès a informació pública que s'està tramitant, sobredimensionada a les condicions i necessitats reals de la comarca i ubicada en un indret poc adequat del terme de l'Espluga, no afavoreix en res el prestigi i qualitat dels nostres productes tan necessaris per al desenvolupament òptim del nostre sector.

Les persones Pau Bros i Eva Ferrer constitueixen una família que viu al mas Noi Xic, de la partida del terme municipal de l'Espluga anomenada Pla-Noré, i disten 650 metres de les instal·lacions. Presenten una denúncia, el juliol del 2002, al Síndic de Greuges de Catalunya, per interès legítim raonat. També cita la campanya de crítica grollera, descredit i fins i tot de pressió política de què han estat objecte per part d'individus del Consell Comarcal i de diferents portaveus de grups polítics.

L'entitat GEPEC, havent estat reconeguda com a part interessada en la tramitació de l'expedient de sol·licitud de llicència urbanística, sol·licitada pel Consell Comarcal per a la construcció del CTR, presenta, el juliol del 2002, al·legacions a la petició de llicència d'obres que el Consell Comarcal ha dirigit a l'Ajuntament de l'Espluga de Francolí. A més la Junta de Residus ha promogut l'expedient d'adjudicació de construcció clau en mà del projecte i de gestió de les instal·lacions. Això

Nadal de 2003: els Reis Mags d'Orient arriben a Blancafort en un clima reivindicatiu amb la senyera i amb dol.
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

El símbol de la protesta social es manifesta també als camps amb la senyera i un crespó.
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

s'ha fet seguint el procediment administratiu establert. Sembla, que en aquestes altures ja s'ha produït el concurs i hi pot haver un guanyador. Així, la voluntat de l'Ajuntament de l'Espluga d'introduir canvis tècnics en el projecte, en una fase administrativa que entenem que no és adequada, pot ser susceptible d'impugnació i denúncia per part de l'empresa guanyadora del concurs.

Desenes de propietaris, entitats ecologistes i l'Ajuntament de Blancafort formalitzen una petició de retroacció de l'expedient de concessió de llicència ambiental i de llicència urbanística, l'octubre del 2002, que s'adreça a l'alcalde de l'Espluga de Francolí, amb motiu de veïnat amb les instal·lacions, al·legant situació d'indefensió i sol·licitant condició preceptiva de tràmit d'audiència per formular al·legacions davant de l'actuació irregular de l'Administració.

L'Ajuntament de Blancafort i les cooperatives agrícoles de Blancafort i de l'Espluga de Francolí denuncien, el desembre del 2002, davant l'Agència Catalana de l'Aigua i la Fiscalia de l'Audiència Provincial, que sota les instal·lacions del CTR hi ha aigua, com ho demostren els quatre sondeigs que hi ha al vas de l'abocador i els nombrosos pous d'aigua que hi ha al voltant, que no han estat esmentats ni inclosos en l'estudi d'impacte ambiental. Acompanyen la denúncia un estudi hidrogeològic que modelitza la xarxa d'aigua subterrània i posa de manifest la connexió hidràulica del CTR amb el riu Francolí, fet que significa hipotecar el curs fluvial més important de la Conca de Barberà.

L'Ajuntament de Blancafort tramita una denúncia a la Guàrdia Civil, el desembre del 2002, pel fet que han començat les obres del CTR al terme de l'Espluga i no hi ha senyalització d'obres ni delimitació del terreny on es produeixen.

Al sud de les instal·lacions del CTR hi ha molta aigua.
(FOTO: RAMON MARSAL I CARMÉ PÀMIES)

Fins i tot un nen s'adona que a sota hi ha aigua!
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

L'entitat GEPEC enceta una denúncia a la Direcció General de Patrimoni Cultural, el febrer del 2003, ja que ha pogut constatar que en cap moment s'ha sol·licitat autorització ni informe preceptiu de la Direcció General del Patrimoni Cultural, malgrat que en les proximitats de les obres del CTR destaquen diversos jaciments arqueològics catalogats i registrats en l'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya.

El grup parlamentari d'Esquerra Republicana de Catalunya presenta, el febrer del 2003, una proposició no de llei sobre el CTR de la Conca, que recull les propostes del CEPA-AEEC i insta l'Executiu a cercar una altra ubicació amb trets de les instal·lacions no lesius per al medi ambient.

5.3. Els actors moderadors

No és fins a l'octubre del 2003 que la Comissió de Peticions del Parlament Europeu admet a tràmit la denúncia i es reconeix en aquesta comunicació l'existència de la Plataforma d'Alternativa al Centre de Tractament de Residus de la Conca de Barberà. A partir d'aquest moment es reconeix l'existència d'un conflicte entre dues parts: l'Administració i la Plataforma.

En el mateix període el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya obre les diligències per a la denúncia interposada mesos abans.

En aquest cas els actors neutrals són els que administren justícia, en els seus respectius àmbits. No obstant això, la política de fets consumats en la posada en funcionament del Centre de Tractament de Residus fa que la solució cada cop sigui més cara i costosa del que podia haver costat a l'inici. Qualsevol millora que s'aconsegueixi sempre haurà valgut l'esforç perquè el medi i les persones en conjunt en sortirem beneficiats.

6. El mite de l'abocador

En el món dels residus, cal parlar del moviment de l'*abocadormania*, del qual la Conca de Barberà, pels fets de la seva història exposats més amunt, ha estat pionera a Catalunya amb un moviment social, almenys en l'aspecte ambiental, motiu pel qual és l'exemple que ens el descriu millor. Hi ha una actitud errònia formada per prejudicis del món dels residus que cal aclarir. Ens n'ocupem tot seguit.

6.1. Els falsos conceptes dels residus

a) La primera decisió errònia basada en l'interès general

Quan l'Administració decideix fer un projecte per gestionar els residus, de forma immediata, sorgeix el motiu de dur-lo a terme, és a dir, es tracta d'interès general. De fet és l'Administració qui ha anat assumint la responsabilitat de gestionar les deixalles al llarg del territori, i és ella mateixa qui ha anat argumentant la necessitat d'implantar un model de gestió determinat, en funció dels resultats de

Manifestació a Santa Coloma de Queralt.
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

l'experiència acumulada. Aquest primer acord serà el que afectarà la resta de presa de decisions ulteriors.

Així, a Catalunya, l'interès general el determina l'Administració, pensant per al conjunt català un model que s'ha anat desenvolupant amb els anys. Aleshores la següent qüestió per resoldre és aquesta: és d'interès general el model de tractament que s'implanta automàticament en qualsevol projecte nou? L'interès és relatiu pel fet de l'existència de plataformes en molts abocadors de Catalunya, ens respondria la qüestió.

b) L'absurda proliferació de residus enfront el disseny d'instal·lacions sobredimensionades

La tendència a la producció de residus municipals segueix a l'alça (Progre-mic 2003) i s'allunya de les directrius europees, que en marquen la reducció, tal com s'indica en el text de més amunt. Una de les causes no és altra que el manteniment d'un determinat model productivista i impactant ambientalment.

La pauta que segueix l'Administració en aquest model insostenible es corrobora pel fet de planificar noves instal·lacions sobredimensionades. Les previsions en la producció de residus s'exageren fins al punt d'afirmar que la població duplicarà els entorns rurals i que cal dotar d'infraestructures que serveixin les properes demandes.

Hi ha altres models de gestió de residus que han demostrat una veritable sostenibilitat.

c) El fals compromís de la necessitat d'un abocador

Els promotors han assegurat infinites vegades que abocador i planta de compostatge tindrien totes les garanties. S'han acompanyat d'expressions "fan falta abocadors" o bé "nosaltres tenim el deure de tractar la nostra brossa"; aquest interès general és relatiu. Aquesta actitud en el control total de la decisió d'implantar instal·lacions de tractament de residus xoca amb la manca d'informació fiable sobre el risc que s'assumeix.

Quan els criteris de decisió són unidireccionals, el grau de confiança disminueix i es genera el conflicte de no confiança amb l'Administració. Si es nega la participació, adquireix més èmfasi la percepció de risc (canvis en la salut, qualitat de vida, desprestigi al voltant de les instal·lacions, canvis en l'estructura social, desconfiança en la tecnologia, desconfiança política, desconfiança en el fet que tingui un veritable interès general...). Tot plegat s'aguditza per una sensació de manca de justícia quan es decideix sobre un territori i com a usuari no es permet

cap tipus d'interacció en tot el procés. La situació de crispació en alguns moments, si hi afegim càrregues ambientals del territori, pot arribar a nivells insospitats.

6.2. La dotació econòmica perversa

Fa anys que el cost de la gestió és excessiu a la Conca de Barberà, fins al punt que les contribucions per la recollida i tractament de residus municipals han augmentat dràsticament aquest any 2004. Aquest fet xoca amb les afirmacions dels polítics que consistien a dir que poder tractar els nostres residus a la nostra comarca en faria disminuir el seu cost. El cost social del manteniment de la gestió dels residus municipals desprotegeix cada individu.

Les grans subvencions que reben gairebé la totalitat de les grans infraestructures de tractament de residus, si es compara amb el servei que ofereixen, haurien de ser un veritable exemple de tractament, i no ho són.

L'enorme pressió que exerceixen grans grups poderosos fa que se segueixi mantenint un model que, ben mirat, beneficia directament aquestes grans empreses. No s'incentiva l'eficiència o un model sostenible de gestió de residus, ja que això implica una disminució considerable d'ingressos.

Les sobrecompensacions econòmiques que perceben els municipis d'acollida d'instal·lacions de tractament de residus són arbitràries i contradictòries, i no reverteixen sobre l'entorn immediatament afectat. L'acceptació de les compensacions econòmiques significa també estar d'acord amb un contracte, amb unes condicions d'un model, que no sempre s'adeqüen allí on es vol implantar.

<i>Concepte</i>	<i>Finançament</i>		<i>Euros</i>
CTR Conca	Unió Europea	80%	3.726.045 €
	Junta de Residus	20%	
UTE tona abocada	Consell Comarcal	20,6%	288.400 €
Compensacions a l'Espluga			
Ingrés per quilo abocat	Consell Comarcal	0,006%	84.000 €
Parc Fluvial	ACA	50%	150.000 €

6.3. La manca d'educació i sensibilització

La campanya d'educació i sensibilització per a la recollida selectiva és un aspecte optatiu avui en qualsevol programa, fins i tot es pot parlar més d'un aspecte voluntari que d'un exercici planificat. Sense educació ni sensibilització la recollida selectiva no té èxit.

Quan l'Administració contracta un servei d'una campanya ho fa a empreses, de ben segur amb capacitat, però sense una formació reglada o sense una capacitat

expressa. Això té molta importància en la voluntat d'aconseguir la recollida selectiva i d'arribar al màxim nombre de persones.

Resulta òbvia la manca de voluntat en la posada en funcionament de les instal·lacions del CTR de la Conca, sense una campanya prèvia adreçada a aconseguir la separació de la fracció orgànica domiciliària.

La participació ciutadana en programes de gestió o millora de la recollida selectiva, fa que la cohesió social augmenti, i com més participació col·lectiva la maduració social més és una realitat. Aquest és un tret que afecta tant els gestors del territori com els seus habitants.

6.4. La gestió i la normativa legal

Hi ha un entramat de competències que afecten la gestió de residus: va des de l'Ajuntament, passa per la mancomunitat del Consell Comarcal i arriba fins als permisos legals de la Junta de Residus. A nivell d'usuari pràcticament només hi ha relació amb el seu municipi. Si només hi hagués una única administració competent probablement ens trobaríem en la mateixa situació.

Taula comparativa de dos projectes contemporanis, dels quals ens hem fixat en la producció de lixiviats dels abocadors (un de la Conca de Barberà i l'altre a les Garrigues)

<i>Població de l'abocador</i>	<i>Abocador</i>		<i>Lixiviats</i>		
	<i>Capacitat del vas (m³)</i>	<i>Vida (anys)</i>	<i>Volum (m³/dia)</i>	<i>Volum (m³/dia)</i>	<i>Volum bassa (m³)</i>
Les Borges Blanques	61.000	5,5	1,75	642	550
L'Espluga de Francolí	59.609 (només 1a fase)	5,5	10	3.650	1.500
			Modificació 25-06-02		
			3,5	1.283	750

Teòricament hi ha la normativa que regula els estudis d'impacte ambiental, que, en funció de les conclusions, ha de determinar la viabilitat d'un projecte, les agressions ambientals i els efectes socials adversos, culturals, econòmics... No obstant això, quan la promoció d'un projecte parteix de la mateixa Administració, s'ignoren les al·legacions presentades, s'estudia l'alternativa zero i l'actual, l'afectació sobre els aqüífers és limitada i l'impacte sobre el medi és moderat. Es desconeix o no s'han trobat indicis sobre el seguiment, control o vigilància de l'aplicació de les mesures correctores, tasca que, segons la llei, correspon al Departament de Medi Ambient.

6.5. La no estètica dels residus i els efectes negatius sobre el medi

Les instal·lacions de tractament de residus s'associen a un enorme impacte visual sobre el paisatge.

Els abocadors emeten gasos i pudors per l'efecte de la descomposició de la matèria orgànica.

Les plantes de compostatge generen pudors a causa de la fermentació de la matèria orgànica.

El tractament evaporatiu de lixiviats d'un abocador provoca males olors.

Els tècnics del Ministerio de Medio Ambiente reconeixen (Ategrus, 2003) la persistència avui d'un abocador a impactar el medi, entre altres motius pel fet de que els aïllaments artificials retarden la dispersió de lixiviats. Tot i que també aporten la solució, al disseny actual dels abocadors, perquè la gestió no sigui impactant, i no és altra que el model de gestió dels residus. Significa que allò que ha d'anar a l'abocador sigui el resultat d'una separació en origen, tractament selectiu i l'expressió mínima serà aquella que finalment es decideix a l'abocador.

En algunes plantes de compostatge la pressió que han efectuat col·lectius de veïns, entre altres, ha repercutit en la modificació de les plantes i en aplicar el model de naus tancades.

El sistema monotractament de lixiviats s'ha demostrat ineficaç perquè obté un producte inestable, susceptible de reaccionar i de difícil eliminació. En canvi, un sistema que combina diversos tractaments de lixiviats aconsegueix un resultat estable i de major facilitat d'eliminació en un abocador de residus perillosos.

Un molí de vent extreu aigua d'un sondeig.

(FOTO: LLUÍS ESPANYOL)

Abocador i basses de tractament de lixiviats i pluvials durant les obres.

(FOTO: IGNASI BALTÀ)

7. L'alternativa possible

Hi ha uns altres aspectes que caracteritzen l'escenari del conflicte i que determinen les característiques pròpies de la zona: les dificultats d'una zona rural, el peculiar entorn natural, la distant política de la societat... Partint d'aquests elements en el seu clima habitual, fins i tot es poden oferir alternatives, encara que aquestes no es prenguin en consideració, però no per això deixaran de ser viables.

7.1. *La necessitat rural*

La importància del paisatge, la fragilitat de l'entorn, la recuperació del medi rural i, sobretot, la consciència de la cultura agrícola de qualitat convivint principalment amb la indústria del sector, són les claus del desenvolupament rural. La societat conviu directament amb l'agricultura.

Les comarques interiors de Tarragona (Asens 2002) gaudeixen d'un paisatge, d'un aparador impressionant, on l'agricultura i la indústria de transformació dels seus productes són les activitats que tenen encara avui un percentatge més gran de població ocupada, i amb un gran potencial per desenvolupar, que cal saber desplegar, caminant cap a una direcció clara: qualitat, creativitat i personalitat única. És en aquestes comarques que s'ha de concentrar la producció agrícola i respectar el percentatge, si superen les dades estadístiques.

La implantació d'activitats deslligades de l'entorn on s'instal·len té uns efectes indesitjables. Quan el medi receptor és el rural les conseqüències afecten l'economia, el medi ambient i la salut, entre altres.

7.2. *Estudi hidrogeològic*

Les instal·lacions de tractament de residus, sobretot els abocadors, han de complir els conceptes d'estabilitat i estanquitat. Sobre aquests conceptes es basa la normativa reguladora dels estudis d'impacte ambiental per al cas de tractament de residus.

La correcta caracterització de la geologia i hidrogeologia d'un emplaçament hauria de determinar la viabilitat d'un projecte.

La inclusió de totes les captacions d'aigua, la realització de sondeigs en diversos emplaçaments, l'elaboració d'un model de la xarxa del curs d'aigua subterrània, la realització d'un balanç hídric, disposició de les dades climàtiques... condueix l'avaluació d'impacte ambiental a considerar les afectacions i capacitat del territori per assimilar una nova activitat. Malauradament la realitat és molt diferent: s'estalvien costos amb l'estudi d'una única ubicació, s'avaluen només una part de les dades reals i es formula una declaració ambiental favorable.

Disposar d'un estudi hidrogeològic alternatiu (Llorens, J. *et al.* 2002a) dona una visió complementària d'allò que s'ha admès a tràmit. Els objectius de l'estudi alternatiu són: qüestionar la credibilitat dels informes oficials i la credibilitat de

l'Administració, cosa que augmenta la sensació de risc i es dubta del compliment de la normativa legal, entre altres.

7.3. *Proposició politicotècnica*

Un reconegut personatge de prestigi s'ofereix voluntàriament a tractar amb el promotor del projecte. Si bé els exemples que comentem són algunes manifestacions de desgràcies ambientals "previsibles", atesa la política ambiental que es porta a terme al nostre país (Pallisé 2002), l'aspecte més preocupant no és precisament el tècnic, sinó el rerefons polític que es pot intuir i que pesarà com una maledicció sobre determinats grups polítics, els quals hi donen suport. Per això cal: primer, parilitzar el projecte durant un any (fins a les properes eleccions locals); segon, demanar a l'alcalde de l'Espluga que torni a presentar-se a les eleccions i que posi el projecte d'abocador al programa del seu grup municipal; tercer, si finalment surt escollit, encara que sigui en una coalició contra la natura, el que fa la proposició serà el primer d'incorporar-se al projecte municipal i a ajudar a dur-lo a terme.

7.4. *Diàleg*

D'altres, amb més interès, sempre trobem aquell temps necessari per a desplaçar-nos pel territori a la recerca de possibles alternatives d'ubicació —la que es va proposar que s'estudiés, no s'ha tingut en compte—, per comprovar sobre el terreny el grau de rigor tècnic d'alguns estudis o per participar un dissabte en una jornada pel diàleg a Poblet (Espanyol 2003).

L'objectiu plantejat i la inquietud estan motivats pel dret inqüestionable a la prevenció, dret que ningú no pot negar. Una actitud més que justificada davant de la crua realitat de la gestió present, transport, manipulació i ocultisme dels residus a Catalunya i a Espanya, on l'únic objectiu és la rendibilitat econòmica; realitat de residus present i futura que ens dona i donarà la raó.

8. **Conclusions**

El contingut d'aquest article posa en relleu que cal replantejar molts prejudicis que fins avui han acompanyat la gestió de residus.

L'Administració ha basat tradicionalment la gestió de residus en mètodes d'eliminació finalistes, basats en la estratègia producció=eliminació i considerant només la presència d'un residu, quan aquest té un cicle de vida anterior i posterior al tractament que rep. Amb fortes

Manifestació a Montblanc, tractorada inclosa.
(FOTO: IGNASI BALTÀ)

*La tardor de 2003 i la primavera de 2004
els gestors van tenir molt problemes amb l'aigua.*

(FOTO: BLAI CABALLÉ)

subvencions públiques i sota l'anomenat *interès general*, atrofiat per interessos de grups poderosos de pressió i mitificació productivista, s'ha aïllat la gestió de residus de la lògica econòmica, perquè no s'incentiva la eficiència i hi ha oberta una espiral, que no es pot mantenir, d'oferta de residus.

La gestió sostenible dels residus ineludiblement segueix per una voluntat ferma i per la participació social, amb solidaritat i planificació, amb l'objectiu que les properes generacions rebin un territori en bones condicions.

La recurrència a models tradicionals d'operar basats en la imposició no és simplement ineficaç respecte a la solució del problema o als resultats que se n'obtenen, sinó que cada cop és, en gran manera, menys practicable a causa de l'augment de l'acció mediambiental organitzada a Europa.

D'aquesta manera es posa en dubte l'interès general del projecte atenent l'objectiu de servei que presta per a la Conca de Barberà. L'Administració catalana, amb la seva manca de transparència, s'ha dedicat al servilisme a determinades empreses, perquè prevalgui l'enorme benefici econòmic privat a costa de la societat, amb el nefast resultat de macrocompensacions econòmiques al municipi d'acollida de les instal·lacions, que releguen a l'oblit aquells ens socials i mediambientals afectats per l'activitat.

Agraïments

Han participat de manera directa o indirecta en els documents en què es basa aquest article: Ajuntament de Blancafort, Assemblea d'Entitats Ecologistes de Catalunya, Ignasi Baltà Espelt, Antoni Bartolí Sala, Pep Baudes Boronat, Pau Bros Serra, Blasi Caballé Bové, Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, Cooperativa Agrícola i Caixa Agrària Blancafort, Cooperativa Agrícola i Caixa Agrària Espluga de Francolí, Lluís Espanyol Romeu, Eva Ferrer Nieto, Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes del Camp, Josep Maria Forcadell Fuentes, Joan Pallisé Clofent, Mari Carme Pàmies Rossell, Josep Rizos Masegosa i Damià Vernet Barceló.

Expressem el nostre agraïment a l'Elisenda Balauder, Pep Baudes i Lluís Espanyol per la revisió del text; a tots els que ens heu acompanyat i ens heu manifestat el vostre suport en les diverses activitats durant tot aquest temps.

Bibliografia

- AGUILAR, Susana (febrer de 2003): "Conflicto y Medio Ambiente: el enfoque actores-recursos", *Revista Interdisciplinar de Gestión Ambiental*.
- AJUNTAMENT DE BLANCAFORT (2002): "L'Ajuntament de Blancafort pertany a la UNIC-FIC".
- AJUNTAMENT DE L'ESPLUGA DE FRANCOLÍ (2002): *Butlletí informatiu*.
- AEEC (2003): *Apreciacions i valoracions al document de balanç del PROGREMIC*. <cepa@pangea.org secretaria@gepec.org>
- AGRO90, SL, *Programa de Gestió dels Residus Municipals de la comarca de la Conca de Barberà*. Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya, 1998.
- ASENS, Josep Maria (2002): "La necessitat rural de les comarques interiors de Tarragona".
- ATEGRUS. *Residuos, Revista Técnica*, any XIII, núm. 74 (setembre-octubre 2003).
- BAUDES, Pep (2002): "Sobre l'abocador i Centre de Tractament de residus de la Conca".
- CABALLÉ, Blasi; DAMIÀ VERNET (2002) "Defectes de tramitació en l'expedient de legalització de l'abocador de l'Espluga. Comissió de residus del GEPEC".
- CARALT, A (2003): "Insten la Fiscalia a aturar les obres del Centre de Residus de la Conca", *Diari de Tarragona* (12 de gener).
- CASALÉ, Gemma (2002): "Sánchez assegura que la planta i l'abocador tindran totes les garanties", *Diari de Tarragona*.
- CECB-IEV (1990): *Ni paguesos ni industrials: residuals*. Montblanc/Valls: CECB/Temes d'Actualitat-1, IEV/Estudis Comarcals-5.
- CEPA (1992): *Proposta de Projecte de Recollida Selectiva Integral i en Origen dels Residus Urbans a la Conca de Barberà*. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius. Consell Comarcal de la Conca de Barberà. Junta de Residus. Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- (1993): *Projecte de Recollida del Residu Sòlid Municipal*. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- (1994a): *Estudi de viabilitat per la recollida i tractament dels residus municipals a la Conca de Barberà*. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- (1994b) *Proposta de definició i ubicació del Centre Comarcal de Tractament de Residus. Pla d'Aplicació del programa de recollida selectiva i tractament*. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.

- (1997): *Pla d'Aplicació de la Recollida Selectiva Integral dels Residus Municipals a la Conca de Barberà*. Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius, Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- CEPA-CHNCB-GEPEC (1999): “No al programa comarcal de gestió dels residus municipals de la Conca de Barberà”. [Comunicat de premsa]
- (2000): “Pla d'activitats i pressupost d'educació ambiental per a la recuperació de la brossa orgànica a Montblanc”.
- CONSELL COMARCAL DE LA CONCA DE BARBERÀ (2002): *Quadern de Medi Ambient 7*.
- DEPANA (2002): “Estudi sobre els estudis d'impacte ambiental en el període 1999-2002 publicats als DOGC segons la llei de la CE de 1986”. <info@depana.org>
- DOGC 3681 (19-07-2002). Edicte pel qual es fa pública la declaració d'impacte ambiental del projecte de dipòsit controlat i de la planta de compostatge de la Conca de Barberà, emplaçat al terme municipal de l'Espluga de Francolí (expedient TA 2001 0065). Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- El País* (2002a): “La Generalitat se ha convertido en el «principal obstáculo» de la Fiscalía de Medio Ambiente”, Agencia EFE.
- El País* (2002b): “Manifestación de tractores contra un vertedero en la Conca de Barberà”, 3 de novembre.
- ESPANYOL, Lluís (2000): “Les deixalles urbanes de la Conca de Barberà, un repte de desenvolupament sostenible”, *Treballs del Centre d'Història Natural de la Conca Barberà*, V, 2.
- (2003): “Des de Poblet, pel diàleg”, *Nova Conca*, gener.
- FERRER, Eva (2002): “S.O.S. de la família Bros Ferrer”.
- GEPEC-AEEC; GRUPO ABELE-NOMOS; LEGAMBIENTE (2003): *El tráfico ilegal de residuos peligrosos en el estado español*. Amb el suport de la Comissió Europea, Direcció General de Justícia i Afers Interiors. Programa Falcone.
- INEIA (2000): *Avantprojecte d'un Centre de Tractament de Residus a la Conca de Barberà*. Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- (2001): *Projecte de dipòsit controlat i de la planta de compostatge, al municipi de l'Espluga de Francolí*. Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- JANSÀ, A. (2003): “La Plataforma de la Conca demana negociació enfront d'una planta residual sobredimensionada”, *El Punt*, 12 de gener.
- LLORENS, Jordi (1998): Aplicació de residus en conreus a la Conca de Barberà. *Reboll 14*.
- . Avançar cap un Model de Recollida Selectiva i de Tractament dels Residus Municipals a la Conca de Barberà. *Reboll 16*. 1999.

- LLORENS, J.; N. LLORENS; J. SERRA; S. VALENZUELA (2002a): *Estudio hidrogeológico del Pla-Noré con motivo del Centro de Tratamiento de Residuos de la Conca de Barberà (Tarragona, España)*.
- LLORENS, J.; C. RIBERA (2002b): "El cas de la Conca de Barberà", *Seminari de Gestió Ambiental*. ICHN.
- LLORENS, J.; S. VALENZUELA; J. SERRA; E. JOSA; X. FONT (1998): "Les aigües subterrànies com a indicadors de la qualitat ambiental. El cas d'adobat amb residus de pasta de paper del Codoç (Vimbodí, Tarragona)", *Treballs del Centre d'Història Natural de la Conca Barberà*, V, 2.
- Nova Conca (2002a): "Els polítics defensen el projecte del centre de tractament de residus", 19 d'abril.
- (2002b): "La Plataforma contra el centre de residus de la Conca fa una nova protesta", octubre.
- (2002c): "Afectats per abocadors de Catalunya fan una xerrada a l'Espluga de Francolí", 25 d'octubre.
- (2002d): "Manifestació en contra del Centre de Tractament de Residus a l'Espluga", 29 novembre.
- (2002e): "El Consell Comarcal aprova un pressupost de 7.700.000 euros", 27 de desembre.
- (2003): "Jornades tècniques de residus al local social de Blancafort", 3 de maig.
- PACTRCB (2002a): *Butlletí* 1.
- (2002b): "Resposta al Consell Comarcal de la Conca de Barberà", *Nova Conca*, 22 de novembre.
- (2003): *Memoria para la Comisión de Peticiones de la Unión Europea sobre el Centro de Tratamiento de Residuos de la Conca de Barberà (Tarragona, España)*. Petició núm. 1456/2002.
- PALAU, Ò. (2002a): "La plataforma opositora denuncia que el centre de residus de la Conca afectarà aquíífers del Francolí", *El Punt*, 12 de juny.
- (2002b): "L'Ajuntament de Blancafort s'alinea amb la Plataforma i exigeix que es reiniciï la tramitació de l'abocador", *El Punt*, 7 d'octubre.
- (2002c): "El Consell explica que l'aigua no fa inviable l'abocador", *El Pati*, 11 d'octubre.
- (2002d): "LACA completa amb 13.630 euros més la seva aportació al parc fluvial de l'Espluga", *El Punt*, desembre.
- (2002e): "Medi Ambient garanteix el finançament per al centre de residus de la Conca", *El Pati*, 27 de desembre.
- (2003): "L'Espluga nega que la UE hagi admès a tràmit cap denúncia", *El Punt*, 26 de novembre.

- PALLISÉ, Joan (2002): “Una reflexió política i una proposta personal per l'alcalde de l'Espluga de Francolí”, *Nova Conca*, octubre.
- PAYMA, Cotas (2001): *Estudi d'avaluació d'impacte ambiental del compostatge i dipòsit controlat de la Conca de Barberà*. Consell Comarcal de la Conca de Barberà, Junta de Residus, Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- PÉREZ, M.; O. SAMARANCH (1999): *El Tractament de Residus: dos casos concrets (Barcelona i la Conca de Barberà)*. Bases de prevenció i restauració del medi natural. Departament d'Ecologia. Universitat de Barcelona.
- PROGREMIC (2003): *Resultats de la gestió de residus a Catalunya del 2001-2002*. Departament de Medi Ambient, Generalitat de Catalunya.
- RIZOS, Josep (2002): “Parlem clar, no des de la ignorància”.
- TRAMA TECNOAMBIENTAL I ARDA (2000): Informe tècnic que analitza l'avantprojecte *Centre de Tractament de Residus a la Conca de Barberà*. Ajuntament de l'Espluga de Francolí.